

діло

Видавничі Спільноти "Діло".

Начальний редактор: Д-р Варнъ Пакънъ

Земельна справа в українській державі.

Земельна справа в ІІІ. універсалі. — Земельний закон з 31. січня с.р. — За
ї проти соціалізмів. — Депутації від земських селян. — Становище теперіш-
нього превітальства. — Проф. М. Грушевський про „святі практи”.

Львів, 26. цвітня 1918.

Проект тимчасового земельного закону, прийнятий на основі універсалу кабінетом Винниченка, в якім теж міністра земельних справ має соц.-дем. Мартос, вустрівся однатач з розкошю критикою на найближчій сесії нової Центральної Ради. Сей проект оставив приватну власність на землю до висоти 40 десятин і тільки людям вище сеї норми призначав в користь безземельного і малоземельного селянства. Був висловом «таковища» української соціальної демократії і правійших від неї соціалістичних груп, що знести треба тільки велику земельну власність а індивідуальну власність селянства треба зберегти, бо верстви дрібних власників в Україні творять основу селянства і в земельному питанні треба числитися з її інтересами. Поважним аргументом було також, що тільки індивідуальне володіння землею пас запоруку продуктивності хліборобської праці. Проти цього становища виступили українські соціял-революціонери, які стали на становище соціял-демократії землі. Маючи в Центральній Раді більшість, вони переперши свою думку і відхилили проект кабінету Винниченка.

Кабінет Винниченка уст-пив і його місце
заклав кабінет соціалістів революціонерів під про-
водом Голубовича. Сей кабінет вміє проект зе-
мельного закону на основі соціалізації землі,
що внесе якісну зміну в приватної власності на
землю, і сей проект на основі ухвали повної Цен-
тральної Ради в 31. січня с. р. став законом.

Як попередчий законопроект викликав різку критику соціалістів революціонерів, так земельний закон в 31. січня с. р. викликав різку критику зі сторони противників. А противника-ми цього закону являються не тільки великі землевласники, але й політичні групи, які називають себе соціалістичними, отже соціалісти-самостійники, соціалісти-федералісти і вкінці соціальна демократія.

Під сю пошу йде кругом земельного питання на Україні що-раз острійша політична боротьба. Прихильники теперішнього земельного закону обстоюють переведене його в життя, привітники доказують неможливість і шкідливість його відіснення. Одні і другі організують збори, ухваливають резолюції, депутатії і т. п.

Наших членів відома революція всеукраїнського головного земельного Комітету, який висловив повне признання для міністра земельних справ Коваленського за його тверду позицію в питанні до переведення теперішнього земельного закону.

З другої сторони між селянством Полтавщини, де зберегла ся земельна власність козацької, а також Кінщиною та Херсонщиною організується рух в обороні селянської власності. Дні 12, с. р. прибула в сій спріві до Києва під проводом ділбного комісіяка з Лубен Сергія Шемета депутатія селян з Полтавщини в числі 200 членів. В меморіалі до Центральної Ради, який стоять на становищі державної самостійності України і знесення великої приватної власності в користь малоземельного і безземельного селянства, депутатія домагається збереження селянської власності. Далі меморіал до-
магається заснування теперішнього правителства, яке називає південним високим я людьми

В кругах теперішнього правління і його партії депутатія зустрідається очевидно з не-

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ,
Львів, вул. 10, к. 996.
Код пошт. Львів 29-726
Адреса тел. Івано-Франківськ.
Часов. телефону 555
Рукописи
редакція не зберігає.

ПЕРЕДОПЛАТА	
БАССЕЙН-УГРОВЩИКИ	
ЧИНО	— К
СИДОРЕНКО	— Л —
ЧИНО	— 28 —
СИДОРЕНКО	— 56 —
Ньюсм (без АДС (лам.)	
ЧИНО	— К
СИДОРЕНКО	— 12 —
ЧИНО	— 56 —
СИДОРЕНКО	— 44 —
в НИЖНЕЙЧАЙ	
ЧИНО	— 28 —
СИДОРЕНКО	— 56 —
За книгу «Борис	
СИДОРЕНКО	— 56 —

Цена аренда:
Дом с кухней, комната
и туалетом 150, с кухней
и туалетом 120, с ком-
натой и туалетом 80.
Стоимость:
Установка 15 с.
и прокладка 20 с.

клясу на бік революції, зробив з неї навіть активного участника революційної боротьби. Але коли революція підімне руку на її власність, ся кляса стане проти революції. І отже тепер ся класа проявляє знак самостійності й розу. Делегації одна за другою від дрібних земельних власників прибувають до Києва, до Центральної Ради, до міністерств. Особисто переконують ся, чи той уряд, чи та Центральна Рада є іх урядом, чи може треба той уряд усунути. Час не жде, поль мусить бути якією. Кождий день, ся руїна господарства, державності, революції, коли справа дрібної власності не буде підагоджена, коли соціалізація не буде усунена. Загальнє право мусить піддавати зміні".

Так дивляться на справу також соціалісти-федерати і соціалісти-самостійники.

Очевидно, до цього селянського руху прі-
чіпляється також верства поміщиків, яка хоті-
ла би Його використати для збереження „свято-
го права власності” взагалі, отже і великої зе-
мельної власності. На чолі цього поміщицького
руху стоїть ген. Скоропадський. Сей рух також
стоїть на становищі державної самостійності,
числячи, що на Україні лекше буде оберонити
свої інтереси ніж в більшовицькій Великоросії.

Становище теперішнього пра-
вительства в сій спаді означив міністр
земельних справ Козалевський, який в розмозі
з представником Української Телеграфічної
Агенції сказав:

Міністерство земельних справ оголосило на сесію Української Народної Республіки, що земельний закон Центральної Ради буде без відхилень переведений в життя. В міністерстві йде з поспіхом робота. Земельний депутатитет рішуче питання, які віносяться до практичного переведення земельної реформи. Вже тепер, коли міністерство почало переводити закон в життя, виявилася конечність розширити, пояснити і в деякім доповнити окремі постанови закону. Я маю на увазі і невеликі селянські господарства в 12-15 десятах, які тепер знаходяться в несподіваному положенні наслідком идиотської незбалансованої політики земельних комітетів. Делегації цих невеликих селянських господарств бувають, що дні в міністерстві, домагаючися рішення важливого для них питання. В земельному законі статя 21 про подолання цих господарств не досить ясна і міністерство вважає своїм обов'язком додати до неї справедливі доповнення що до сільських і козацьких (на Полтавщині) господарств. Се болюче питання використовується поміщками, однією міністерством, розуміється ся, буде на стільки обороняти интереси дрібних господарств, на скільки вони не будуть ти один за іншим з поміщиками. В земельний справі я без відхилень буду склонити вимоги закону в тихи поправки, які вкаже само життя і які будуть затверджені Центральною Ра-

З цього виходило би, що теперішнє п-
вительство готово піти на зустріч ін-
тересам індивідуальної власності
селянства.

В кінці наведено голос президента Центральної Ради проф. М. Грушевського, який виступив в "Народній Волі" з (13, с. м) про сюжети "стюдії п. и. Сагаті проза". Частасм також

„До Української Центральної Ради із п'ятьма
заявкою депутатій, ходока, декларації, резолю-
ції та іншими документами, які вони підготували
до засідання, а також із п'ятьма заявками на
заняття місць у парламенті та на посади в
Українському уряді та в Українському
збройному флоті.

Одні з страху питаютъ, чи правда, що земельний закон касується сї і права власності за землю відізываютьъ ся. Другі лякаютьъ всіма бідами від переведення земельного закону в житї, від нарушення святого права власності, від демократизації народу через те, що хитаютьъ сї його мозальні підстави.

Я, розумієтъ ся, з жалѣї дивлюсь на ру-
нини форми, в якій вилазиться в багатьох місцяхъ
агарна реформа. Я не можу мати нічого, крімъ
співчуття, для тихъ, які з'єднані наслідкомъ
безъ засобів до прожитку. Я уважаю погрѣбъ

щоб держава наша і перед усім ті органи П. які близько стоять до цього, видали варгнізовані способи для улекшення цього боліального перелому, видали форми помочі для всіх, хто спадіє опинитися в трудному становищі і не має змоги почати нове, трудове життя в нових обставинах. Але я вважаю своїм обов'язком відібратися також і на належування таких голосних єлів, як "святе право", "мораль" і т. н.

Далі проф. М. Грушевський вказавши на такі самі кінчи при знесенню кріпакства в Р. СР, при знесенню торговій чорними в Америці, — пише:

"Були часи, коли найбільш передові, геніальні люди, скажім якій небудь Аристотель, уважали владіння людьми зовсім нормальною і неминучою річю. Пройде час, і так само наші потомки будуть виправдовувати тих людей, що тепер боронять владіння аспасією, як ми боронимо Аристотеля: "такі, може в, були економічні обставини, і о їх вогляду всходів землею було незнане".

— і кінчить свої виводи:

"Мораль як і право не існують неамінно, а творяться і перетворюються неустанно, під впливом обставин життя політичного, соціального, а голсно — економічного. Виникаючи в них, тони потім тверднуть, і ті верстя, що утворюються ся особливо вигідно під охороною того права і моралі, мають захист передбільшою непорушністю і святість тих установ, когді вони використовують в своїх інтересах. Але до цих криків і лементів треба ставитися розважно і критично. Ніяка скільки-небудь значна реформа не обходить ся без кунів, ост-рог і погров. Мудрість наказує переводити реформи можливо безболівно. Але вона-ж наказує дівнівськ в корінь річій і не відступати перед гласом людей, яких очі обернені назад, я не вперед".

Так представляється земельна справа української державі під теперішнім звичком. Маймо надію, що українські надії знайдуть в ній сприянливий вихід, покладають привілеї селянства до власної землі з тим сприєдливим принципом, що земля повинна належати до тих, хто її обробляє власними руками.

В кожій разі велика земельна власність мусить перейти для селянства.

І польській пресі, яка в трудності подає дуження земельного питання на Україні, заявує надію на реставрацію великої земельної власності, на окупацію і викуп на угодок української держави, можемо спокійно сказати: Ваші надії — даремні!

За ратифікацію миру Австро-Угорщиною.

Український дипломатичний заступник у Відні.

Львів, 26. цвітня 1918.

Вчера поріхав через Львів у дорозі з Києва до Відня український дипломатичний заступник в Австро Угорщині п. Андрій Яковлев.

Від одного з товарішів подорожі п. Яковлева одержали ми про його отсі відомості:

П. Андрій Яковлев уродився 1872 р. в Чигирині на Київщині. В 1902 р. скінчив в університеті в Царстві Югославії Факультет з дипломом кандидата прав. Від 1903 р. живе постійно в Києві. Вибувши привізничі ліга як пожінник присяжного адвоката, став присяжним адвокатом і здобув собі серед Київської адвокатури і взагалі серед населення велику популярність як адвокат.

Поза адвокатурою займався громадянською, публістичною і науковою діяльністю. Працював в українських часописах і журналах ("Громадська Думка", "Україна", "Літературно-Науковий Вістник" і ін.). Його праці по історії козацчини 16. в. високо ціняться спеціалістами.

Яковлев належить до української партії соціалістів-федералістів. Як член цієї партії був вибраний в цвітні 1917 р. до Української Ради

від міста Києва. В Центральній Раді він визначив становище в фракції соціалістів-федералістів і був вибраний у члені Малої Ради. В березні с. р. обняв становище директора канцелярії Центральної Ради.

Тепер українське правительство навчилось його дипломатичним заступником у Відні, поручивши йому при тім особливу місію в спільній ратифікації миру Австро Угорщиною і виміні ратифікаційних грамот, які — як відомо — мають наступити в Відні.

Після того — говорив далі наш інформатор — як берестейський міжовий договір ратифікували вже всі контрагенти (з одної сторони Німеччина, Болгарія й Туреччина, з другої Україна) крім Австро-Угорщини, ратифікація миру Австро-Угорщини і дипломатичні ратифікації в загальній через гімбіу ратифікаційних грамотя відсутні для України пекучим під час міжнародного характера.

Наші політичні круги починають захоплювати велике недоволення з цього приводу. Ілюстрацією цього може послужити отсі виводи соц. зем. "Робітничої Газети" в 17. с. м.:

9. лютого с. р. підписано в Берестю міжовий договір між Україною і почіврінм союзом.

Мало не два з половиною місяців минуло з тієї пори. За цей час Німеччина, Болгарія і Туреччина з одного боку, і Україна з другого, ратифікували міжовий договір, і договір сей для цих держав став законом.

Тим більше дивним стає, що одна тільки Австро-Угорщина, з поміж держав почіврінного союзу, досі не ратифікувала міжовий договір.

Се гальмування ратифікації в боку Австро-Угорщини не тільки явлюється дивним, але й перешкоджає самому міжовому договору.

Річ в тому, що зараз в Києві будуть повним ходом роботи державних комісій по організації товарообміну між Україною та центральними державами. Мало того, в результаті сеї роботи комісії 1908 р. відбуваються і завершуються окремі економічні договори, на основі тогого міжового договору в Берестю.

Одже, як бачимо, складаються тимчасові торговельні договори, на основі тогого міжового договору, які ще досі єдину в державі, Австро-Угорщину не ратифікують.

Навіть більше того, вже розпочався та товарообмін між Україною та Австро-Угорщиною.

Все вищез наведене показує ясно нечесану ненормальності утвореного становища.

Ми не хочемо нікого винувати і підтверджуємо нашу державну комісію за те, що на нас навили економічні звісні в тому, що ми підтверджуємо, що треба отверто призначити, формально, але вже відповісти на усунені, бо кожда відповідь вважається ся скінченою, поки мирний договір не ратифіковано.

Але не можемо не звернути особливої уваги на дипломатичне редальнство нашого уряду в загальній і Міністерства Закордонних справ України, і тут саме тоді, коли вже раз ратифіковано мирного договору з Австро-Угорщиною, буде нас з усім погляду найбажанішим, що досі парбурує австрійська адміністрація, яка польська, але більше, ніж коли буде санкція, розглядає перевідь польській земельській людності України.

Настав час перейти на свою Міністерство закордонних справ до акції, до більш рішучих дій в цій справі.

Тому ми вимагаємо, що наша Україна вийде відповідно до тогого, що вже відбулося: ратифікації міжового договору, без чого нації не будемо спинати вивіз всіх продукцій цієї держави, бо по міжовому договору, що наступає тільки після ратифікації.

Тепер утворилися найбільш складні умови для активності цього Міністерства та уряду. І коли тепер воно буде так само буджувати і недбалі від і раніше, то се це чине не по інші, як те, що тепер це не міністерство закордонних справ, але вже відповідь на цю ставку".

Д-р Зайдлер остане.

Львів, 26. цвітня 1918.

Вчерашній понесений підсумок засідань авідіїв про дімісію д-ра Зайдлера, що дійшлося з ним, що д-р Зайдлер вийшов з сесії цілій і лише з сяяльшою шефом кабінету.

Справу відлагоджено на північний кабінет-партиї і партії центру. Палати пішли з дімісією Зайдлера. Президент міністрів заявив, що не стоять теж на становищі своїх відповідальності за державні акти корони, че тільки за це чине не по інші, як засіданням палати, що вимагають консультації, але й за це відповідь корони, які мають політичний характер і відповідь в правлінні.

Сею заявою були відволені відсортовані агадані партії Палати пішів. Після тієї конференції притихла також опозиція, що відповідає — і д-р Зайдлер лишився єдиним керівником австрійського правління.

Польська політика на Україні.

Що вироблюють польські легіони.

Львів, 26. цвітня 1918.

Київська "Наша Думка", орган організації закордонних Українців, в передовиці в 22. с. м. пише:

Наші сусіди та при тім дозвільні "приятелі", Поляки, подібні до кото, що якби Його не кинути, він звісіді стане на ноги. При міжових переговорах в Берестю — не допущено вправді до співучасти польської делегації на рівних правах в українською делегацією, але вони як довголітні сауїтські вихованці знайшли інші способи, щоб вилісти на верх та стати рівнорядними, а може навіть важнішими чим Українці чинним при остаточній вирішуванню важливих політичних питань, для яких ще не прийшов час. Упадок патріотичного духа серед української армії, той ще перед кількою місяцями сильною і для наших ворогів грізною опорою українського народного будівництва державного, її остаточний розклад під впливом московського большевизму, знова вдунули в душі наших ворогів надію на змівчене таї цілої праці, яку вложив український нарід на протязі революційного року.

Коли минулі весни та літом почав пробуджуватися та рости національний рух на Україні, Поляки в початку з недумінням, опісля з страхом та злобою стежили за тим рухом, а коли побачили, що того руху що вже не спиниться та прийдеся йому призначити, що український нарід є дійсним хазяїном на своїй землі, вони з сауїтською перфідією та в витертих чолах почали удавати зі себе приятелів українського народу.

"Ozjennik Kjowki", місяць перед вибухом революції помістив був статю Старчевського, в якій автор покликався на культурну місію Поляків на Україні презподавав самодержавному російському правителству свої услуги в борбі з "мазепинством".

Той сам "Dz. Kj." в літніх місяцях 1917 р.

почав грати в іншу дудку, вихідців організації та ідеїність Українців і залишив під "rodakem" до уладжування спільному племені народом, з яким коли зважали Поляки із тім протягом історичного життя. Свою любов до Українців посували Поляки та дають, що в місяці червні, коли Центральна Рада зробила собі була все значне не тільки у своїх із чужих та в ІІ розпоряджених були відомі польським правителством деякі фонди для галицьких і буковинських Українців — виселені та обмінні як землі від української землі Українцям п. Станіслав Грабський зробив до бюро Ц. Р. просити о землі с. obie narodowosci moge dusz w zdrostie radozby dla lepszej i naszej i waszej rzeczywosci". На щасті в бюро застав людів, які його обіцяли відповісти на це відповідь і вислід "мирних перетрат" бутий, який відповідав нашому національному чину.

Настрої польської преси та польського фінансового супротиву українського підкорення міняються як барви хамелеона в залежності від кого відівся з Кієва — з Петроградом. Але не маючи тут на Україні досить сильної організації, які впливали на уладжування відносин України до Польщі, відповілися на "Piemont swobodnej mysi rokij" та політичні організації в Австро-Угорщині. Завдяки багатим інтересам та великим на центральній дівісії державам одержали їх 5. квітня 1918 р., що робив їх паном ільою Гадчини. Своїм погодженням супротив російського самодержавного, а після і "революційного" правителства вони стали Веняминками ліхтарів політики.

Большевицька заверула трохи під час курялою їх блеск, і вони під час наради зінших захабників на Україну почали практику

На передсвяточний час від 1. до 4. липня в кіні „ФАТА МОРГАНА“ на Марійській 10.

ЖИТЬ І МУКИ ІСУСА ХРИСТА.

ся до Українів. Коли небезпека грозила столиці України, то розходилися пояслення що якось польська армія формувалася на оборону Києва і України. Але в зорічному моменті під час людських боїв Українці в московською бандою були поштовхані польські герої і сьогодні вони на горизонті дещо удається, почавшися вони на горизонті в інші, як кажуть, трьох корусах на Волині і Поділлю, де забралися во споропольські відступничі засобами небізника Яреми Вишневецького та Миколи Потоцького.

Ми стікімо перед питанням: Чи те, що діє та тепер на Волині та Поділлю, де польське військо грабить і масово убиває мирних людей за те, що і не хотять видати зайдам і наїваним своєго лайка, дієть ся за відомістю нашого правительства і чи немає сил, якби тому елементи відмінали надежну дорогу до своєї країни Османські? Та мабуть відповідь на наше питання є буде відбити від правди, коли скажено ось що: Польське військо складається з однини високо відомленіх та здисциплінованих військових. Його провідники — се інтелігенти виходці на польській літературі, що в одній частині в творах Мішевича та його сучасників, пропагують польське післаничтво (відмінно), а в другій: в творах Сенкевича та інших подібних — яблонську ідею обнімаючу всієї Польщі „од тога по тога“.

Хто стикався з Поляками більше, хто головно знає напрям виховання польської молодіжі, а які повіхи дали начальники війська, що виразу оперує на території Української Народової Республіки, той зрозуміє, що внакше воно буде і не може. Поляки, хоч є більшість з них автономізуючи проєкт приєднаності до нашого національного життя — воно ніколи не будуть, не є і не будуть нашими друзями: їх життєві інтереси є інші, а вони в розрізі з нашими інтересами. Вони, виховані своєї літературі, уважають і уважають нас за масу некультурну, без життєвих соков, присвячену скоріше чи пізніше розілляти в польській культурі. Вони, як наскрізь шляхетним духом переняті в інший, не помиряться з думкою уважати нас, що вони стояли на їх язіку, рівніми собі, вони мимо своїх запевнень, уважають нашу державу — примарою, іншою країністю недовговічними узурпаторами.

Із входів в таких поглядів везуть вони свою осадику по обох боках українського кордону. Чайже знаменний признак їх симпатії до нашого відродження є те, що по проголосленню IV Універсалу член польської партії соціалістичної виступив в обороні польських поміщиків на Україні.

Як відносяться ся галицькі Поляки до нашого національного руху, се ми знаємо з попередніх листів. В найновішому часі в приводу заключення договору між центральними державами і Україною відняли вони пеколний крим проти того договору.

— значить ся — ми можемо сподівати ся що є юсь несподіванок, як що Українське урядство і цілій український народ не прийде до пересвідчення, що вічного Йому близити ся в славянські братолюбії, що небезпека грізниця така з того боку, що відмінно серед охочої лінії большевицькою авантюрою, можна буде й наїйтися сподівати ся.

Що виробляють польські легіони на Україні.

Та сама газета містить отсєй лист в Вінниці:

„Позаяк на кілька моїх листів в редакції українських газет в справі польської небезпеки на Поділлю, мені їх звертають з розясненням що Поляки не страшні і т. д., бачу, що в Кієві зовсім не знають, що діється ся на Україні і се єднає трагедія (як раніше мало звертали увагу на більшевиків, аж поки більшевики не захопили Київ). Таке буде і в польськими державами.

Поляки горячкою організовують ся, крадуть їх автомобілі, кулемети, гармати, обмундирування, а в продовольчих управах, де сидять самі Поляки, дістають харчів, скільки хотять. З Галичини прибуває що раз більше і більше організаторів. Муштра і наука стоять під часами єж кінь. На уликах у Вінниці бачимо маси польських офіцерів, де склали автомобілів, словом повна Польща. З цими властями зовсім не рахують ся. Кий же світ, що буде, коли Україні виступлять проти них, вони і ворять, що „му від від боїв“, бо в Українів нена тепер сили ні на коханіх гарнізонах обставити...

На селах дієть ся щось стрінного. Тому, де перегодяють польські легіони, то останеться ся те саме, що в Галичині після 1 російських козаків.

Десь сюда всесім попало, де не-де що села змірувані, як Качанівка і др. інші за се, що при рекреації тоги ставили збройний спір.

Неважко ми будемо вічними рабами?

Престо крик розвук ведірається: „Чого ми себе дурімо?“ Ми ждеємо негайного виселення польських легіонів

незай на їх місце приходить еже Німечі, чи се будуть австрійські, чи німецькі — нам все одно.

Негайно конечне організація Української армії. Всі Галичани позинуті засторбіть боротьбу за армію, саму країну, бо коли спільнім ся на місці — два, тоді нашу армію прийде ся узброяти хіба в колі з дротами, коли всі кулекти і абрія будуть в руках Поляків; бронірова і авт. моделі єже таки в їх руках, теж саме і в обмундируванням, армати будуть переноситися у Крупна для Німечів, а ми станемо „гол як сокол“. Може тоді де виже брасмо позики та старі артилерії гармати, але від відсутності експозиції самостійності. Міліціоне маємо, як на Поділлю с. вони що бути українське, і в Кієві позинуті на се звернути увагу.

Ще раз прохано розпочати саму країну кампанію за організацію українського війська; може між „голос в пустині“ не піде на дармо. Час не жде, кожна година дорога”.

Боротьба за українську школу в Холмщині.

Над рікою Бугом, 14 км. від Грубешова, лежить село Космів. Село вельми занепаде, по середині нова церква і гарна школа. Половина мешканців остала на місці, половина пішла в уступуючими Москвичами. Село перед тим чисто українське тепер дещо змінило ся, бо по окупованих гаудіствах населенів піселили польські сваювані Поляки. Селяни свідомі Українці. Коли польські збирала підписи за прилученем Холмщини до Польщі, селяни на зборах в Космові запротестували і відховили свої підписи.

Село єдине з перших важавло української школи для 45 дітей в віці від 6—12 року. Коли усі старання були даремні, внесли прошене підписане 30 господарями до окружної комісії в Грубешові. На се одержали відповідь, що генеральне губернатиство військове рескриптом з дня 20. IX с. р. 3126/17 вказало командам повітовим відкрити нових школ і поручило звернути ся з цею прошальною до окружної шкільної Ради в Грубешові, згідно до окружного інспектора. Іде солтис і кількох господарів до п. інспектора. Сей крутить на всіх заставки, вкінчи каже: „Після українського пансузіса, про те сіє розійтися“.

Терпеливі люди нашли учителя і пішли з ним до п. інспектора. Пан інспектор бачить що село таки „навсяло ся“ мати українську рідну школу, відправляє їх відмінно, бо — як сказав — польське правителство не годить ся на основане українських шкіл. Не помогли ніякі представлювання що село чисто українське, бо „там вже є польська школа“. На питання, чи може громада заложити і удержані своїм коштом українську школу відповів п. інспектор коротко: „пісно жна“.

Та селянин й тим не вразили ся. Шукаючи

„справедливість“ ідути в письмом до ген. губернаторства в Любліні. Там їх потішили та веліли відстать, бо відсюда дістануть поштою. За кілька днів надійшла таза відповідь: „С. к. komenda powiatowa w Hrubieszowie. Rea. V. Nr. 48. Do Pana Teodora Fedorczaka, sołtysa wsi Kosmów i Towarzyszy — w Kosmowie.“

Hrubieszów, dn. 21.II.1918.

Odnośnie do Waszej prośby o otwarcie szkoły ukraińskiej w Kosmowie, wniesionej do c. k. gen. Gubernatorstwa w Lublinie, zawiadamia się Was w myśl restryktu r. i. k. gen. Gubernatorstwa wojskowego w Lublinie K. U. Nr. 103765 z 6. I. 1918 ze z prośbą Waszą rależała się zw. o. s. do królewskiego - pol. - k. - g. Ministra Wyznań i Oświaty w Warszawie.

C. i k. komendant powiatowy.

Се наший факт. А в Космові отворили Полякі польську школу для тимчасових польських поселенців і кількох жінок. Стигали всім способами діти в інших сілах та в трудом набирали 20 дітей, а українських 50 дітей остали без школи! Сідомі селяни не посилюють своїх дітей до польської школи і учать їх дому.

Відносини в Холмщині, які мимо постанов бере тейського договору остає досі під „олігунічними врілами“, брзо неизносимі. На кождім кроці „nie wolno“.

Дійшло до того, що не вільно співати наших пісень і національних іменні!

От така та доля української більшості під польською меншістю

Насувається на думку питання, які „права“ маваб українська більшість в польськім королівстві?

Галичани в українській державі.

Львів, 26. липня 1918.

В київській „Робітничій Газеті“ в 16. с. и. в статі п. а. „До уваги міністерства закордонних справ“ д. Оверченко, сбоговрюючи найсликші завдання української демократії: організацію державного апарату і укріплення державної свідомості в низах народних, вказує на конечність засобів всіх інтелігентних лісівничих і розумюючих сії завдання культурних сил і звертає увагу на використання всіх свідомих і здібних діячів в військово полонених, жаліючи, що з боку уряду не зроблено до цього часу ніяких заходів.

„Ta поки уряд — пише він — зважить ся що зробити в цього приводу, то будуть розгублені і ті укріпителі народної влади і державності української, які до цього часу непомітно, але ще вносячи всі кризи і матеріальні недостатки дупали складу непроглядної темряви і відкривали очі нашій безпорадній хоть революційній демократії.

Багато таких непомітних для ока каменярів, будинків а появою Німечів о ними ся в непевні і навіть безпорадні становищі — се полонені Галичани. Вони тепер мусять покинути роботу і повернутися до Австрої, або ж повинні переходити на недільне становище і тільки тоді продовжувати роботу далі. І се в т. І момент, як у державі майже повсім не має інтелігентних організаторських і державно-будівничих сил. В багатих містах наші і республіки, де вже вступили Німечі, як передають нам, обявлено, що всі бувши воєнні посади п. верталися до своїх військових частин. Отже коли сі люди відсторонені для німецької армії, то як же ми

жемо байдуже позбувати ся людей, які займають в українській революції в деяких місцях може і першорядні місце і без кетріх робота по державному будівництву в богатих галузях і місцевостях може зовсім стати.

Таким чином міністерство міжнародних справ мусить всі засоби вжити, аби всі золонії Галичани які вели революційну і державно-будівницьку роботу будуть залишенні в Українській Народній Республіці на місцях і аби німецька влада розорювала ся, щоб повернено буде і тих, хто вже взятий.

Ні одного інтелігентного і культурного громадського робітника з Галичини п. доненіх міністерство міжнародних справ не повинно уступити — бо се різночайно підриване ґрунт, на якій опирається Самостійна Українська Народня Республіка“.

Крим, Севастополь і Чорноморська флота для України.

Бердичів, 25. липня 1918.

„Lokalanze'ger“ доносить з Базеля: По десеню Аваса центральний комітет Чорноморської флоти подає до відома, що на поручене Української Раді для 23 с. и. заявив делегат флоту, що наслідком виключення між Україною і почвінним союзом Крим, Севастополь і Чорноморська флота припадає Україні. Комітет зробив флоті предложене виставити український стяг і призначити У. Ц. Раду в Крим.

